

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1459

av Anna-Lena Sörenson (S)

Åtgärder för förbättrad folkhälsa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kommission för jämlik hälsa.

Motivering

Sverige var tidigt ute med att försöka skapa en nationell folkhälsopolitik, när man formulerade målet om samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Det gjordes när riksdagen för tio år sedan beslutade om elva målområden för det nationella folkhälsoarbetet. En enkätundersökning har genomförts om tillämpningen av folkhälsopolitiken. Den visar att utformningen av folkhälsopolitiken har underlättat ett systematiskt folkhälsoarbete hos flertalet av de kommuner som svarat på enkäten.

Det är goda nyheter eftersom ett framgångsrikt folkhälsoarbete förväntas leda till en generellt bättre hälsa i befolkningen och mindre lidande och ett bättre liv för den enskilde, vilket väl torde vara målet för all politisk verksamhet. Historiskt står folkhälsoförbättringar för 30–40 procent av BNP-tillväxten. Folkhälsofrämjande åtgärder är därmed en investering för Sverige.

Vi känner ju också till att Sverige, vid en internationell jämförelse, har en god folkhälsa. Vi har en hög medellivslängd, en låg barnadödlighet, en låg förekomst av infektionssjukdomar och en ganska lycklig befolkning i jämförelse med många andra länder.

Därför är det extra utmanande att Sverige har så påtagliga sociala skillnader i hälsa. Skillnaderna i livslängd mellan personer med kort och lång utbildning är omkring fem år. Undersökningar av hur människor själva uppfattar sin hälsa visar att 80–90 procent

av dem med eftergymnasial utbildning upplever god hälsa, men endast 60–70 procent av dem med förgymnasial utbildning. Kvinnor rapporterar generellt något sämre hälsa än män.

Alla vanliga dödsorsaker i befolkningen – hjärtsjukdom, stroke, cancer, olyckor, självmord och alkoholrelaterade diagnoser – är vanligast bland dem med kortast utbildning och ovanligast bland dem med längst utbildning.

Övergrepp som leder till sjukhusvård drabbar betydligt oftare personer med förgymnasial utbildning än dem med gymnasial och eftergymnasial utbildning.

I förvärvsarbetande åldrar är självmord vanligast i gruppen med förgymnasial utbildning och ovanligast bland de eftergymnasialt utbildade.

Sverige har inte som flera andra länder påbörjat ett offensivt arbete för att utjämna skillnaderna i befolkningen. Regeringen bör se över förutsättningarna för att tillsätta en kommission för jämlik hälsa. Uppdraget ska vara att identifiera oacceptabla förhållanden som leder fram till skillnader i befolkningens hälsa samt ta fram förslag på hur vi kan minska hälsoklyftorna.

Anna-Lena Sörenson (S)